

Financiële verordening gemeente Purmerend 2025

De raad van de gemeente Purmerend,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders 1607253 d.d. 11 februari 2025,

gelet op artikel 212 eerste lid van de Gemeentewet,

B E S L U I T:

1. De Financiële Verordening 2025 als volgt vast te stellen:
Financiële verordening gemeente Purmerend 2025

Algemene bepalingen

ARTIKEL 1. BEGRIPSBEPALING

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. Raad: de gemeenteraad van Purmerend.
- b. College: het college van Burgemeester en Wethouders van Purmerend.
- c. Taakveld: eenheden waarin de baten en lasten van de programma's/beleidsvelden zijn onderverdeeld naar activiteiten/taken conform indeling CBS.
- d. Beleidsveld: onderdeel van een programma bestaande uit een samenstel van een aantal samenhangende producten.
- e. Administratieve organisatie: het systematisch verzamelen, vastleggen, verwerken en verstrekken van informatie ten behoeve van het besturen, het functioneren en het beheersen van de bestuurlijke en ambtelijke organisatie van de gemeente Purmerend ten behoeve van de verantwoording die daarover moet worden afgelegd.
- f. Financiële administratie: het onderdeel van de administratie dat het systematisch maken en verwerken van aantekeningen betreffende de financiële gegevens van (onderdelen van) de organisatie van de gemeente Purmerend omvat, teneinde te komen tot een doelmatig inzicht in:
 1. de financieel-economische positie;
 2. de uitvoering van de Begroting;
 3. het afwikkelen van vorderingen en schulden;
 4. alsmede tot het afleggen van rekening en verantwoording daarover.
- g. Programma: een samenhangend geheel van activiteiten om de beoogde maatschappelijke doelen te bereiken én waarin doelstellingen en middelen worden gekoppeld. Programma's worden vastgesteld door de raad.
- h. Rechtmatigheid: het in overeenstemming zijn met de financiële beheersmaatregelen opgenomen in geldende wet- en regelgeving.
- i. Doelmatigheid: het realiseren van bepaalde prestaties met een zo beperkt mogelijke inzet van middelen.
- j. Doeltreffendheid: de mate waarin de beoogde maatschappelijke effecten van het beleid ook daadwerkelijk worden behaald.
- k. Vervangingsinvestering: een investering om een gebruiksmiddel te vervangen zonder dat het gebruik leidt tot veranderingen. Mocht de investering leiden tot veranderingen in het gebruik dan wordt het beschouwd als een nieuwe investering.
- l. Jaarstukken: de in artikel 197 van de Gemeentewet bedoelde jaarrekening en jaarverslag.
- m. Begroting: Begroting of Programmabegroting zoals bedoeld in artikel 189 van de gemeentewet;
- n. Verplichting: door opdrachtverstrekking, schriftelijk of mondeling, ontstaat voor de gemeente de plicht tot betaling aan een derde.
- o. MPG: Meerjarenprogramma grondexploitaties. Voortgangsrapportage, naar de stand van 1 januari, waarin het college de lopende grondexploitaties actualiseert en ten minste inzicht verschaft over de stand van zaken van de lopende grondexploitaties, de kansen en risico's in deze grondexploitaties en de meerjarige gevolgen voor de algemene reserve en reserve gronden.
- p. Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV): voorschriften voor de begrotings- en verantwoordingsdocumenten van de gemeente.
- q. Rechtmatigheidsverantwoording: de rapportage van het college waarbij aangegeven wordt in welke mate de totstandkoming van de financiële beheershandelingen en de vastlegging daarvan overeenstemmen met de relevante wet- en regelgeving.

Begroting en verantwoording

ARTIKEL 2. BESTUURLIJKE PLANNING- EN CONTROLCYCLUS

1. Voorafgaand aan het boekjaar stelt het college de planning vast voor de bestuurlijke sturing- en verantwoordingsmomenten van het nieuwe boekjaar. De bestuurlijke planning- en control cyclus bevat: de Voorjaarsnota- Programmabegroting – Najaarsnota - Jaarstukken.
2. De bestuurlijke planning en control cyclus wordt opgesteld in overleg met de Griffie en de audit-commissie. In het eerste kwartaal wordt door het college de planning ter kennisname aan de raad aangeboden.

ARTIKEL 3. VOORJAARSNOTA

1. De raad stelt jaarlijks, na aanbieding van het college, vóór het zomerreces de Voorjaarsnota vast voor het eerstvolgende begrotingsjaar en de drie jaren daarna, waarin kaderstellende keuzes worden voorgelegd en de toedeling van de financiële middelen voor zowel exploitatie als ontwikkelingen op investeringen worden benoemd.
2. In de Voorjaarsnota wordt ook voor het lopende begrotingsjaar over de eerste vier maanden het financieel perspectief geactualiseerd en meerjarig vertaald en is daarmee ook de eerste tussen-rapportage. In de Voorjaarsnota wordt ook toegelicht en betrokken:
 - a. Afwijkingen -zowel incidenteel als structureel- groter dan € 100.000 op de raming van individuele baten en/of lasten per programma- en beleidsveld.
 - b. De resultaten uit het afgelopen begrotingsjaar (de voorlopige resultaten uit de jaarrekening en de Najaarsnota).
 - c. Afwijkingen voor het lopende begrotingsjaar op programma/beleidsveldniveau vanaf 5%, met een minimum van € 10.000, op investeringskredieten tot € 2 miljoen. Bij overschrijdingen op investeringskredieten vanaf € 2 miljoen geldt dat bij afwijkingen groter dan € 100.000 .
3. In de jaarlijkse Begroting vindt de uitwerking en actualisering van de meerjarige kaders plaats.

ARTIKEL 4. PROGRAMMABEGROTING

1. De raad stelt de indeling van de programma's vast, met daaronder de beleidsveldindeling. De Begroting bevat:
 - a. Een overzicht van baten en lasten per programma en beleidsveld, de algemene dekkingsmiddelen, overhead, de vennootschapsbelasting, de post onvoorzien en de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves en het resultaat.
 - b. Een overzicht van baten en lasten per taakveld.
 - c. Een overzicht van de verplichte beleidsindicatoren, bedoeld in artikel 25, tweede lid, onder a, van het BBV.
2. In november voorafgaand aan het begrotingsjaar stelt de gemeenteraad de Programmabegroting vast voor het komende jaar. Hierin stelt de raad de beleidsmatige en financiële kaders vast, waarbinnen het college het beleid dient uit te voeren.
3. De raad autoriseert met het vaststellen van de Begroting de totale lasten en de totale baten per programma- en beleidsveld, de overzichten van algemene dekkingsmiddelen, de overhead, vennootschapsbelasting, de post onvoorzien en de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves en het resultaat.
4. Bij de uiteenzetting van de financiële positie in de Begroting wordt in aanvulling op het bepaalde in artikel 20 en artikel 21 van het BBV inzicht gegeven in de ontwikkeling van de schuldpositie als gevolg van de Begroting, de meerjarenraming, de investeringen en de grondexploitatie(s).
5. Voor investeringskredieten gelden de volgende regels.
 - a. Bij de Begroting wordt jaarlijks een lijst met investeringen overlegd. De jaarlijkse lasten die voortvloeien uit deze investeringen zijn verwerkt in de Programmabegroting. Voor de lijst met vervangingsinvesteringen geldt dat de raad wordt gevraagd deze expliciet bij de vaststelling van de Begroting goed te keuren. Voor de lijst met voorgenomen investeringen die in de Begroting zijn opgenomen wordt een afzonderlijke kredietaanvraag aan de raad aangeboden. Pas nadat de raad een investeringskrediet heeft geautoriseerd kunnen verplichtingen worden aangegaan.
 - b. Voor nieuwe investeringen die niet in de Begroting zijn opgenomen, legt het college een investeringsvoorstel en een voorstel voor het autoriseren van een investeringskrediet aan de raad voor alvorens verplichtingen worden aangegaan.
 - c. Indien de uitvoering van een investeringskrediet zich over meerdere jaren uitstrekt, dan wordt het geautoriseerde investeringsbedrag op basis van de planning van het project over de uitvoeringsjaren verdeeld en per uitvoeringsjaar vrijgegeven. Verschuivingen tussen de jaarbedragen als gevolg van wijzigingen in de planning zijn toegestaan, mits de investering conform de door de raad vastgestelde doelen en voorwaarden wordt gerealiseerd en het totaal beschikbaar gestelde krediet niet wordt overschreden.

6. In de Begroting is een post onvoorzien opgenomen. De post 'onvoorzien' mag alleen worden aangesproken voor incidentele uitgaven die onvoorzienbaar, onontkoombaar en onvermijdelijk zijn.
7. In het overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten per programma/beleidsveldniveau worden posten vanaf € 100.000 afzonderlijk gespecificeerd.

ARTIKEL 5. NAJAARSNOTA

1. De Najaarsnota betreft een negenmaands rapportage en wordt in november aangeboden aan de raad.
2. In de Najaarsnota worden alleen afwijkingen -zowel incidenteel als structureel- groter dan € 100.000 op de raming van individuele baten en/of lasten per programma- en beleidsveld toegelicht.
3. In de Najaarsnota worden afwijkingen vanaf 5%, met een minimum van € 10.000, op investeringskredieten tot € 2 miljoen toegelicht. Bij overschrijdingen op investeringskredieten vanaf € 2 miljoen geldt dat afwijkingen groter dan € 100.000 worden toegelicht.
4. De inrichting van de Najaarsnota sluit aan bij de programma- en beleidsveldindeling van de Begroting.
5. De Najaarsnota bevat een uiteenzetting over de uitvoering en de bijstelling van het beleid en een totaaloverzicht met de bijstellingen van de Begroting sinds de primitieve Begroting. De overzichten hebben de volgende indeling:
 - a. De baten en lasten per programma- en beleidsveld;
 - b. Het overzicht van de algemene dekkingsmiddelen, overhead, de vennootschapsbelasting, en de post onvoorzien;
 - c. Het resultaat voor bestemming volgend uit de onderdelen a en b;
 - d. De (beoogde) toevoegingen en onttrekkingen aan reserves;
 - e. Het resultaat na bestemming, volgend uit de onderdelen c en d;
 - f. De (geprognostiseerde) stand van de algemene reserve.
6. Naast de aspecten die directe financiële bijstelling vragen gaat de rapportage in op:
 - a. De eventuele bijstelling van de planning van aan de raad aan te bieden bestuurlijke producten.
 - b. Een nadere toelichting op de stand van zaken met betrekking tot de risico's en onzekerheden zoals aangegeven in de Begroting.
7. De meerjarenbegroting wordt geactualiseerd in geval van structurele financiële afwijkingen.
8. In de Najaarsnota ligt de nadruk op financiën met als doel een goede eindejaarsverwachting van het resultaat te geven.

ARTIKEL 6. JAARSTUKKEN

1. In de maand juni na afloop van het begrotingsjaar worden de jaarstukken vastgesteld door de raad. Het college legt in het jaarverslag en de jaarrekening verantwoording af aan de raad over de uitvoering van de programma's. De Jaarstukken bevatten:
 - a. Een overzicht van baten en lasten per programma en beleidsveld, de algemene dekkingsmiddelen, overhead, de vennootschapsbelasting, de post onvoorzien en de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves en het resultaat. b. een overzicht van baten en lasten per taakveld.
 - b. Een overzicht van de verplichte beleidsindicatoren, bedoeld in artikel 25, tweede lid, onder a, van het BBV.
2. Niet uit de balans blijvende verplichtingen worden in de Jaarstukken opgenomen indien de financiële meerjarige consequentie uitkomt boven het drempelbedrag van € 400.000.
3. Het college van B&W kan de raad voorstellen om budgetten van de programma's/beleidsvelden en reserves, die in een jaar nog niet volledig gebruikt zijn, over te hevelen naar het volgende jaar, indien voldaan wordt aan de criteria zoals opgenomen in bijlage II. De budgetoverhevelingen worden in principe in de slotwijziging door de raad geaccordeerd.
4. In de jaarrekening wordt de uitputting van de geautoriseerde investeringskredieten en de actuele raming van de totale uitgaven weergegeven. Tevens wordt aangegeven welke investeringen afgesloten kunnen worden. Kredieten voor hard- en software ICT en beheersplannen (uitvoeringsprogramma's wegen/asfalt, kunstwerken, straatmeubilair en riolering) die niet zijn benut en onverdeeld zijn gebleven worden in principe jaarlijks afgesloten om de afschrijving te kunnen starten. Het is mogelijk hiervan af te wijken door dit expliciet aan de raad ter goedkeuring voor te leggen.
5. In de Jaarstukken wordt ook toegelicht en betrokken:
 - a. Afwijkingen -zowel incidenteel als structureel- groter dan € 100.000 op de raming van individuele baten en/of lasten per programma- en beleidsveld.
 - b. Afwijkingen voor het lopende begrotingsjaar op programma/beleidsveldniveau vanaf 5%, met een minimum van € 10.000, op investeringskredieten tot € 2 miljoen. Bij overschrijdingen op investeringskredieten vanaf € 2 miljoen geldt dat bij afwijkingen groter dan € 100.000.

ARTIKEL 7. INFORMATIEPLICHT

1. Het college besluit niet over het verstrekken van leningen, waarborgen en garanties en het verstrekken van kapitaal aan instellingen en ondernemingen, dan nadat de raad is geïnformeerd over het voornemen en hiertoe in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen.
2. Politiek relevante financiële afwijkingen meldt het college altijd, ongeacht de grootte van de afwijking.

Doelmatig- en doeltreffendheid

ARTIKEL 8. ONDERZOEKEN (artikel 213A Gemeentewet)

1. Het college onderzoekt in afdoende mate de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde bestuur.
2. Als het college het effect wil meten van een besluit dan geeft het dat in het besluit aan.

Financieel beleid

ARTIKEL 9. WAARDERING EN AFSCHRIJVING VASTE ACTIVA

1. Kosten voor het afsluiten van geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.
2. De afschrijving van de (im-)materiële vaste activa vindt lineair plaats. Voor het afschrijven van de vaste activa worden de afschrijvingstermijnen gehanteerd zoals vermeld in de bijlage I 'afschrijvingstermijnen' die onderdeel uitmaakt van deze verordening. De afschrijvingen vangen aan op 1 januari van het jaar volgend op het jaar van verwerving, oplevering of ingebruikname. Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.
3. De raad kan afwijken van de afschrijvingstermijnen en besluiten tot een andere levensduur.
4. Activering zal plaatsvinden volgens de componentenmethode. Hierbij vindt de afschrijving plaats in relatie tot de vermoedelijke levensduur (uitsplitsing naar onderdelen: inventaris, installaties, bouw e.d.).
5. Materiële vaste activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 50.000 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen.
6. Aankoop en vervaardiging van activa met zowel een meerjarig economisch als maatschappelijk nut worden onder aftrek van bijdragen van derden geactiveerd en afgeschreven zoals bij lid 4 is aangegeven.
7. Aan de in het loop van een jaar gedane investeringen wordt geen rente toegerekend. Voor investeringen die aan het begin van het volgende jaar nog niet zijn voltooid wordt de rente over de boekwaarde wel toegerekend en ten laste gebracht van de exploitatie.

ARTIKEL 10. RESERVES EN VOORZIENINGEN

Met het vaststellen van de beleidsnota reserves en voorzieningen stelt de raad de kaders vast voor de vorming van reserves en voorzieningen.

ARTIKEL 11. KOSTPRIJSBEREKENING

1. Voor het bepalen van de geraamde kostprijs van rechten en heffingen waarmee kosten in rekening worden gebracht, en van goederen, werken en diensten van de gemeente, die worden geleverd aan overheidsbedrijven en derden, wordt een extracomptabel stelsel van kostentoerekening gehanteerd. Bij de kostentoerekening worden naast de directe kosten, de overheadkosten en de gemiddelde rente van de inzet van vreemd en eigen vermogen voor de financiering van de in gebruik zijn activa betrokken.
2. Bij de directe kosten worden betrokken:
 - De dotaties en onttrekkingen aan voorzieningen voor de noodzakelijke vervanging van de betrokken activa;
 - De afschrijvingskosten van de in gebruik zijnde activa;
 - Voor rioolheffing en afvalstoffenheffing de compensabele belasting over de toegevoegde waarde (BTW) en de kosten van het kwijscheldingsbeleid.
3. Voor de inzet van materiële vaste activa worden naast directe kosten, indirecte kosten en afschrijvingskosten, de rente voor de financiering van het actief toegerekend. Deze rente is een vergoeding voor de inzet van vreemd vermogen en van eigen vermogen. Het rentepercentage voor deze vergoeding wordt bij de behandeling van de Begroting vastgesteld (de zogenaamde omslagrente).
4. Voor de berekening van de tarieven van de rechten en heffingen wordt de overhead als vast percentage extracomptabel toegerekend aan de betreffende programma's- en beleidsvelden. Het te hanteren overhead percentage voor het desbetreffende begrotingsjaar wordt vermeld en toegelicht in het overzicht overhead van de Begroting.
5. De overheadkosten die betrekking hebben op bouwgrondexploitaties, particuliere initiatieven (faciliterend grondbeleid), investeringen en doelsubsidies worden comptabel aan de betreffende

programma's- en beleidsvelden toegerekend middels een vast opslagpercentage voor eigen personeel en inhuur externe expertise (waarbij 50% van dit percentage wordt gehanteerd). Binnen het overzicht overhead wordt de toegerekende overhead apart geadministreerd. Het te hanteren overhead percentage voor het desbetreffende begrotingsjaar wordt vermeld en toegelicht in het overzicht overhead van de Begroting.

ARTIKEL 12. PRIJZEN ECONOMISCHE ACTIVITEITEN

1. Voor de levering van goederen, diensten of werken en bij het verstrekken van leningen, garanties en kapitaal door de gemeente aan overheidsbedrijven en derden waarbij de gemeente in concurrentie met marktpartijen treedt, wordt ten minste de geraamde integrale kostprijs in rekening gebracht.
2. Bij afwijking vanwege een publiek belang doet het college vooraf een voorstel door middel van een raadsbesluit, waarin het publiek belang van de levering van de desbetreffende goederen, diensten of werken en lening of garantie wordt gemotiveerd.

ARTIKEL 13. VASTSTELLING HOOGTE LOKALE HEFFINGEN, TARIEVEN EN GRONDPRIJZEN

1. De raad stelt jaarlijks de hoogte van de gemeentelijke tarieven voor de belastingen, de heffingen en overige leges vast. De heffingen zijn maximaal kostendekkend.
2. Het college stelt jaarlijks de hoogte van de privaatrechtelijke tarieven vast.
3. Het college stelt jaarlijks de grondprijzenbrief vast en stuurt deze ter kennisname aan de raad.
4. Indexatie van de erfpacht canons vindt plaats conform CBS indices.
5. Bij verhuur van vastgoed worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:
 - a. Marktconforme huurprijs op basis van taxatie of kostendekkende huur.
 - b. De huurprijzen jaarlijks indexeren met het inflatiecijfer (CPI index) zoals berekend door het CBS conform de bepaling in het huurcontract.

ARTIKEL 14. FINANCIERINGSFUNCTIE (TREASURY)

1. Het college zorgt bij het uitoefenen van de financieringsfunctie voor:
 - a. Het aantrekken van voldoende financiële middelen om de programma's binnen de door de raad vastgestelde kaders van de Begroting uit te voeren.
 - b. Het beheersen van de risico's verbonden aan de financieringsfunctie zoals renterisico's, koersrisico's en kredietrisico's.
 - c. Het beperken van de kosten van leningen.
 - d. Het beperken van de interne- en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities.
2. Het college neemt bij het uitvoeren van de financieringsfunctie de volgende regels in acht:
 - a. Het beschikbaar hebben van overtollige geldmiddelen wordt zoveel als mogelijk voorkomen door in enig jaar optimaal gebruik te maken van de kasgeldlimiet en minder dan begroot langlopende geldleningen aan te trekken.
 - b. Indien er overtollige geldmiddelen zijn vindt schatkistbankieren plaats conform de rekening-courantovereenkomst met de Staat der Nederlanden.
 - c. Voor het aantrekken van financieringen met een looptijd langer dan 1 jaar worden tenminste 2 prijsopgaven bij verschillende financiële instellingen gevraagd.
 - d. Er wordt geen gebruik gemaakt van financiële derivaten als bedoeld in artikel 1, onder c, van de Wet financiering decentrale overheden.
 - e. Overeenkomsten voor het aangaan van leningen, het uitzetten van middelen of het verlenen van garanties zijn in euro's.
 - f. Voor de kasgeldlimiet en de renterisiconorm gelden de wettelijke waarden.
 - g. De totale maximale omvang per jaar van aan te trekken langlopende leningen c.q. af te sluiten langlopende uitzettingen wordt door de raad jaarlijks voorafgaand aan het betreffende jaar in de Programmabegroting vastgesteld.
3. Bij de uit te voeren treasury activiteiten is functiescheiding doorgevoerd als leidend principe op het gebied van administratieve organisatie en interne controle.
4. Tegenpartijen wordt opdracht gegeven de bevestiging van iedere opdracht te versturen naar de financiële administratie zonder tussenkomst van de personen die bevoegd zijn tot het sluiten van de transacties.
5. Een transactie wordt onmiddellijk geregistreerd door de functionaris die de transactie heeft afgesloten.
6. Na ontvangst van de overeenkomst tot geldlening wordt de overeenkomst direct gecontroleerd met de geregistreerde transactie.

ARTIKEL 15. PARAGRAFEN

Bij de Programmabegroting en de Jaarstukken neemt het college conform het BBV minimaal de verplichte onderdelen van de paragrafen lokale heffingen, weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en grondbeleid op.

ARTIKEL 16. LENINGEN, GARANTIES EN DEELNEMING IN KAPITAAL

1. Bij het verstrekken van leningen, garanties of deelnemingen in kapitaal uit hoofde van de publieke taak bedingt het college zoveel mogelijk zekerheden. Het college motiveert in zijn besluit het openbaar belang.
2. Door de gemeente worden drie soorten garanties en borgstellingen onderkend:
 - a. Achtervang in de vorm van renteloze leningen door gemeenten ten behoeve van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw.
 - b. Garantstelling ten behoeve van deelnemingen HuisVuilCentrale Alkmaar (HVC) en de Stadsverwarming Purmerend (SVP).
 - c. Borgstelling van sportverenigingen met 50% borgstelling door Stichting Waarborgfonds Sport.
3. Er wordt geen voorziening gevormd ter grootte van het risico dat de gemeente met de garantie danwel borgstelling loopt. Wel worden de financiële risico's meegewogen in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen.

ARTIKEL 17. TUSSENTIJDSE WINSTNEMING GRONDEXPLOITATIES

1. Grondexploitaties worden elk kalenderjaar herzien en aan de raad voorgelegd. De omvang en de fasering van het totaal benodigde krediet wordt hierbij aangepast aan de herziene grondexploitatie (MPG). Ook de eventuele last vennootschapsbelasting wordt dan geraamd. Actualisaties van de grondexploitatie met planinhoudelijke wijzigingen, dan wel autonome wijzigingen met materiële financiële gevolgen, moeten opnieuw door de raad worden vastgesteld. Voor verliesgevende grondexploitaties moet direct een verliesvoorziening worden getroffen. De verliesvoorziening wordt gewaardeerd tegen de netto contante waarde en gevormd vanuit de bestemmingsreserve gronden.
2. Voor het bepalen van de tussentijdse winst wordt de Percentage of Completion (POC)-methodiek gehanteerd, zijnde het percentage tussentijdse winstneming.
3. De tussentijdse winstneming wordt genomen naar rato van de voortgang van het project. Maatgevend is de realisatie tot en met het lopende jaar ten opzichte van het totaal van de kosten en opbrengsten van de grondexploitatie. Hierbij wordt rekening gehouden met specifieke projectrisico's. De voorgeschreven POC-rekenregel luidt:
4. $\text{percentage gerealiseerde kosten} * \text{percentage gerealiseerde opbrengsten} - \text{percentage winstneming}$.
5. De tussentijdse winsten komen ten gunste van de bestemmingsreserve gronden en de algemene reserve, waarbij een 50/50 verdeling als uitgangspunt geldt. Op basis van de analyse van het MPG en de jaarrekening kan een andere keuze worden gemaakt.

Financiële organisatie en beheer

ARTIKEL 18. ADMINISTRATIE

De administratie is zodanig van opzet en werking, dat zij dienstbaar is voor:

- a. Het sturen en het beheersen van activiteiten en processen in de gemeente als geheel.
- b. Het verstrekken van informatie over ontwikkelingen in de omvang van o.a. activa met economisch nut, activa met maatschappelijk nut, voorraden, vorderingen, schulden, contracten.
- c. Het verschaffen van informatie over uitputting van de toegekende budgetten en investeringskredieten en voor het maken van kostencalculaties.
- d. het verschaffen van informatie over indicatoren met betrekking tot de gemeentelijke productie van goederen en diensten.
- e. het afleggen van verantwoording over de rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in relatie tot de gestelde beleidsdoelen, Begroting en relevante wet- en regelgeving.
- f. de controle van de registratie van gegevens als zodanig en de daaraan ontleende informatie, alsmede voor de controle op de rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in relatie tot de gestelde beleidsdoelen, Programmabegroting en relevante wet- en regelgeving.

ARTIKEL 19. FINANCIËLE ORGANISATIE

Opdat aan de eisen van rechtmatigheid, controle en verantwoording wordt voldaan draagt het college zorg voor en legt (in een besluit) vast:

- a. een eenduidige indeling van de gemeentelijke organisatie en een eenduidig toewijzing van de gemeentelijke taken aan de gemeentesecretaris, directeuren en het management van de organisatie.
- b. een adequate scheiding van taken, functies, bevoegdheden, verantwoordelijkheden;
- c. de verlening van mandaten en volmachten voor het aangaan van verplichtingen ten laste van de geautoriseerde exploitatiebudgetten en investeringskredieten.
- d. de interne regels voor taken en bevoegdheden, de verantwoordingsrelaties en de bijbehorende informatievoorziening van de financieringsfunctie.
- e. de te maken afspraken over de te leveren prestaties, de daarvoor beschikbare middelen en de wijze en frequentie van rapportage over de voortgang van de activiteiten en uitputting van middelen.
- f. de kostenverdeelsleutels voor het eenduidig toewijzen van baten en lasten aan de programma's en beleidsvelden.
- g. het beleid en de interne regels voor:
 1. de inkoop en de aanbesteding van goederen, werken en diensten.
 2. de steunverlening en de toekenning van subsidies aan ondernemingen en instellingen.
 3. het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik van gemeentelijke regelingen en eigendommen.

Rechtmatigheidsverantwoording

ARTIKEL 20. RECHTMATIGHEID

1. Het college zorgt voor een zodanig opzet en werking van een intern beheersingsstelsel dat de rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van het door haar gevoerde bestuur en administratie, alsmede de getrouwheid van informatieverstrekking en de rechtmatigheid van de beheershandelingen van de daarbij tot stand gekomen (verantwoordings-)informatie, gewaarborgd is. Hiervoor wordt jaarlijks een intern controleplan vastgesteld. Bij afwijkingen rapporteert het college daarover in de rechtmatigheidsverantwoording en neemt het college maatregelen tot herstel.
2. Het college biedt jaarlijks de raad een rechtmatigheidskader aan ter vaststelling. Het rechtmatigheidskader bevat:
 - a. Een overzicht van de interne en externe wet- en regelgeving (normenkader).
 - b. De bijbehorende verantwoordingsgrens en een onderbouwing daarvan.
 - c. De rapportagegrens ten behoeve van de afwijkingen in de paragraaf Bedrijfsvoering.
3. Te verwachten overschrijdingen van de verantwoordingsgrens en de getroffen beheersmaatregelen zijn gemeld in rapportages. Ook als er geen overschrijdingen van de verantwoordingsgrens wordt verwacht is dit in de rapportage vermeld.
4. Het college voegt bij de jaarrekening een rechtmatigheidsverantwoording toe, waarin overschrijdingen van de verantwoordingsgrens uit het normenkader zijn toegelicht en van inhoudelijke motivatie is voorzien.
5. Het college neemt in de paragraaf Bedrijfsvoering van de Jaarstukken een toelichting op over de geconstateerde afwijkingen (conform het jaarlijkse rechtmatigheidskader) en de getroffen beheersmaatregelen ten aanzien van:
 - a. het begrotingscriterium.
 - b. het voorwaardencriterium.
 - c. misbruik en oneigenlijk gebruik.
 - d. informatie beveiliging en privacy.
6. Een (kosten)overschrijding op een programma/beleidsveld is onrechtmatig tenzij
 - a. De omvang van de overschrijding kleiner is dan € 100.000.
 - b. De overschrijding geheel of grotendeels wordt gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten en of een onttrekking uit een reserve.
 - c. Sprake is van een overschrijding bij een open einde (subsidie)regeling.
 - d. De overschrijding is geautoriseerd door middel van de vaststelling van de Voorjaars - en Najaarsnota.
 - e. Een (kosten)overschrijding op een programma/beleidsveld is onrechtmatig, tenzij die past binnen het bestaande beleid en vastgesteld wordt dat deze overschrijding tijdig is gesignaleerd.
 - f. Dit activiteiten zijn welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, belastingdienst of een toezicht-houder blijkt, geconstateerd na verantwoordingsjaar.
7. Een overschrijding op een investeringskrediet is onrechtmatig bij afwijkingen voor het lopende begrotingsjaar op programma/beleidsveldniveau vanaf 5%, met een minimum van € 10.000, op

investeringskredieten tot € 2 miljoen. Bij overschrijdingen op investeringskredieten vanaf € 2 miljoen geldt dat bij afwijkingen groter dan € 100.000.

8. Onderschrijdingen van lasten en onder- en overschrijdingen van baten die zijn ontstaan in de periode tussen de Najaarsnota en de jaarrekening, worden (tijdig) aan de raad gemeld in de jaarrekening en tellen daarom niet mee in het eindoordeel van de rechtmatigheid.

Uitgangspunten overhead

ARTIKEL 21. OVERHEAD

1. Overhead betreft alle kosten die samenhangen met de sturing en de ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.
2. Het takenpakket van een functie is de basis om het onderscheid te bepalen tussen toerekening aan het primaire proces of overhead.
3. Alle ICT systemen primair aangeschaft ter ondersteuning van functies die kwalificeren als overhead of ter ondersteuning van de gemeente als geheel maken onderdeel uit van de overheadslasten. ICT lasten die betrekking hebben op een specifiek uitvoerende taak worden toegerekend aan het betreffende taakveld.
4. Huisvestingslasten van een locatie die betrekking hebben op een specifiek uitvoerende taak vormen geen onderdeel van de overhead en worden toegerekend aan een taakveld.
5. Baten en lasten van overhead worden niet onder de afzonderlijke beleidsprogramma's geregistreerd maar apart in het overzicht overhead en ook afzonderlijk vermeld in het overzicht van baten en lasten.
6. De toerekening van overhead aan grondexploitaties, investeringen, heffingen leges, tarieven, (externe) subsidies en diensten aan derden kan zowel intra-comptabel als extracomptabel geschieden.
7. Over de wijze waarop de indirecte kosten (overhead) worden toegerekend in de kostprijsberekening (tarieven) van rechten, heffingen en leges, is in deze financiële verordening een toelichting opgenomen in artikel 11 lid 4 en 5.

Slotbepalingen

ARTIKEL 22. INWERKINGTREDING

1. Deze verordening treedt in werking op de dag na die waarop deze is bekendgemaakt en werkt terug tot en met 1 januari 2024, met uitzondering van artikel 6 lid 3 dat terugwerkt tot en met 1 januari 2025.
2. De Financiële verordening gemeente Purmerend 2023 wordt ingetrokken per 1 januari 2024.

ARTIKEL 23. CITEERTITEL

Deze verordening wordt in de gemeentelijke stukken aangehaald onder de naam Financiële verordening gemeente Purmerend 2025.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering d.d. 27 maart 2025

*de griffier,
M. Timmerman*

*de voorzitter,
E. van Selm*

Bijlage I Afschrijvingstermijnen

Hieronder vindt u de tabel met afschrijvingstermijnen zoals bedoeld in artikel 9 lid 2 van de Financiële Verordening, uitgesplitst naar (im-)materiële vaste activa met economisch en maatschappelijk nut.

Activa die niet zijn genoemd in de afschrijvingstabel of niet geschaard kunnen worden onder één van de genoemde activasoorten worden afgeschreven op basis van de verwachte levensduur. Bij het bepalen van de verwachte levensduur kan gekeken worden naar de technische of economische levensduur, afhankelijk van welke korter is.

Immateriële vaste activa	Afschrijvings- termijn
--------------------------	------------------------

- Kosten van onderzoek en ontwikkeling (voorbereidingskosten) voor een bepaald actief (BBV 5 jaar art. 34b en art.60)*

* Bij het activeren van immateriële activa is het toegestaan om de voorbereidingskosten voor grondexploitatie als kosten van onderzoek en ontwikkeling op te nemen. Hiervoor gelden conform de stellige uitspraak zoals opgenomen in paragraaf 5.3.2 van de "notitie Grondbeleid in begroting en Jaarstukken (2019)" uitgegeven door de commissie BBV de volgende voorwaarden: a) de kosten voldoen aan de kostensoortenlijst van de Wet ruimtelijke ordening (Wro), b) de kosten mogen maximaal 5 jaar geactiveerd blijven staan onder de immateriële vaste activa als dit heeft geleid tot een actieve grondexploitatie (na bestuurlijke instemming via een raadsbesluit). Als aan deze voorwaarden wordt voldaan worden deze kosten overgeboekt naar de desbetreffende grondexploitatie, zo niet dan mogen de kosten worden voorzien of worden kosten afgeboekt ten laste van het jaarresultaat.

Materiële vaste activa met economisch nut	Afschrijvings- termijn
A. Gronden en terreinen:	
• Gronden en terreinen	Geen
B. Gebouwen en inrichting:	
• Verharding/terreininrichting	40 jaar
• Gebouwen	50 jaar
• Schoolgebouwen	40 jaar
• Inrichting/renovatie sport-, spel en schoolterrein	20 jaar
• Noodgebouwen	20 jaar
• Gebouw gebonden technische installaties	20 jaar
• Functieverbeterende verbouwingen	20 jaar
• Inrichting schoolgebouwen	20 jaar
• Inrichting gymnastiekgebouwen/sporthallen	20 jaar
• Kunststof sportveld onderlaag.	20 jaar
• Kunststof sportveld gemengde activering	15 jaar
• Kunststof sportveld bovenlaag	10 jaar
C. Rioleringswerken en waterinvesteringen:	
• Riolering	45 jaar
D. Inventaris, meubilair en installaties:	
• Containers anders dan glas-, papier- en rolcontainers	20 jaar
• Gebouw inrichting (w.o. stoffering / meubilair)	10 jaar
• installaties / machines en overige materiële vaste activa	10 jaar
• Glas-, papier- en rolcontainers	15 jaar
• Speeltoestellen	15 jaar
• Soft- en hardware ICT	5 jaar
E. Transportmiddelen	
• Bijzondere voertuigen	15 jaar
• Zware voertuigen (tractors, veegauto's, vrachtwagens)	10 jaar
• Lichte voertuigen en bijbehorende apparaten	8 jaar
• Maaimachines	6 jaar

Materiële vaste activa met maatschappelijk nut	Afschrijvings- termijn
F. Wegen en straten:	
- Asfalt (wegen) - Elementen (wegen) - Rotondes	25 jaar 30 jaar 25 jaar
G. Bruggen en overige grote kunstwerken:	
- Stalen/beweegbare-/stenen bruggen/kunstwerken - Houten bruggen - Composiet bruggen - Betonnen bruggen / tunnels / viaducten	50 jaar 25 jaar 75 jaar 75 jaar
H. Waterbeheer:	
- Dijken en kades - Stedelijk waterplan - Oeverbeschoeiing - Composiet beschoeiing - Kademuren / metselwerk / beton / stalen- en kunststof damwanden	40 jaar 45 jaar 20 jaar 30 jaar 50 jaar
I. Openbare verlichting en verkeersinstallaties:	
Verkeerslichten en lantaarnpalen	25 jaar
J. Openbare ruimte:	
Herinrichting openbare ruimte	40 jaar

Software

Software kan ook in gebruik worden genomen in de vorm van een ¹ SaaS oplossing. In dat geval is er geen sprake van het verkrijgen van een actief (een investering met economisch nut) omdat het bij SaaS gaat om dienstverlening in de vorm van een abonnement waarmee wordt ingelogd bij de dienstverlener. Deze dienstverlener heeft de activa zowel juridisch als economisch in bezit. Dit betekent dat ook de implementatiekosten van een SaaS oplossing niet geactiveerd mogen worden. Licenties op software voor onbepaalde duur, die in één keer in rekening worden gebracht vallen onder de materiële vaste activa.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden

Als aan alle voorwaarden van artikel 61 van het BBV wordt voldaan, dan activeren wij bijdragen aan activa in eigendom van derden.

1) Software as a Service (SaaS) is een op de cloud gebaseerd softwareleveringsmodel waarin de cloudprovider cloudapplicatiesoftware ontwikkelt en onderhoudt, automatische software-updates levert en software via het internet ter beschikking stelt aan zijn klanten op een pay-as-you-go basis.

Bijlage II Artikelsgewijze toelichting

Algemeen

Hieronder staat een korte toelichting op de artikelen. Getracht is, waar mogelijk, de artikelen die reeds zijn vastgelegd in andere regelgeving niet nogmaals in de verordening op te nemen.

1. Algemene bepalingen

ARTIKEL 1. BEGRIPSBEPALING

Voor de gehanteerde begrippen in de verordening gelden de definities uit de Gemeentewet, de Wet financiering decentrale overheden (Fido), het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) en het Besluit accountantscontrole Provincies en Gemeenten (BAPG). Overige begrippen uit de verordening worden in artikel 1 van de verordening gedefinieerd.

2. Begroting en verantwoording

ARTIKEL 2. BESTUURLIJKE PLANNING- EN CONTROLCYCLUS

De bestuurlijke planning vindt plaats op hoofdlijnen en bevat de data voor het aanbieden door het college van de Voorjaarsnota, de Programmabegroting, de Najaarsnota en de Jaarstukken en de data van de behandeling en het vaststellen door de raad van de Voorjaarsnota, de Programmabegroting, de Najaarsnota en de Jaarstukken. De ambtelijke (detail-)planning die hieruit voortvloeit, wordt voorafgaand aan de start van een P&C-product ter kennisname aan het college, directie en ambtelijke organisatie aangeboden.

ARTIKEL 3. VOORJAARSNOTA

Dit artikel biedt kaders voor het opstellen van de Begroting en de meerjarenraming. Het college biedt, als aftrap van de nieuwe planning- en control cyclus aan de raad een Voorjaarsnota aan waarin de beleidsmatige uitgangspunten alsmede de vertaling daarvan naar budgettaire kaders voor het lopende begrotingsjaar en de meerjarenraming op hoofdlijnen duidelijk worden. Dit in aanvulling op de bepalingen van de artikelen 189 en 193 van de Gemeentewet. Het college biedt de Voorjaarsnota voor het zomerreces aan de raad aan. Naast een integraal financieel meerjarig inzicht krijgt de raad informatie over de voortgang van het huidige begrotingsjaar, het afgelopen begrotingsjaar, het meerjarenperspectief, de investeringsvoorstellen en biedt het inzicht in de risico's en onzekerheden.

ARTIKEL 4 EN 6. PROGRAMMABEGROTING EN JAARSTUKKEN Algemeen

In dit artikel zijn, in aanvulling op het BBV, bepalingen opgenomen over de inrichting van de Programmabegroting en de Jaarstukken. De raad stelt conform artikel 191 Gemeentewet de Begroting vast. In artikel 189 van de Gemeentewet is bepaald dat de raad voor alle taken en activiteiten middelen opneemt in de Begroting. Hiermee heeft de raad het zogenoemde budgetrecht. Op grond van artikel 192 eerste lid van de Gemeentewet kan de raad besluiten nemen tot wijziging van de Begroting. Met het BBV is bepaald dat de Programmabegroting (en daarmee de Jaarstukken) van gemeenten wordt ingedeeld naar programma's.

Indeling en inrichting

Een programma is volgens BBV een samenhangend geheel van activiteiten. Per programma dient expliciet te worden ingegaan op de maatschappelijke effecten en de wijze waarop er naar gestreefd zal worden die effecten te verwezenlijken. Dit dient te worden gedaan aan de hand van de volgende drie vragen (drie w-vragen): Wat willen we bereiken? Wat gaan we daarvoor doen? Wat gaat dat kosten? De gedachte hierachter is dat de gemeenteraad door het beantwoorden van deze vragen zijn kaderstellende rol goed kan invullen. De beoogde maatschappelijke effecten, worden tenminste toegelicht aan de hand van de bij ministeriële regeling vast te stellen beleidsindicatoren.

Een programma kan bestaan uit een aantal beleidsvelden. De raad stuurt op het niveau van de programma's en beleidsvelden.

Overigens is het doel van dit artikel niet om elke nieuwe raadsperiode de gehele Begroting en Jaarstukken te herindelen. Als de indeling en gebruikte indicatoren de vorige raadsperiode goed zijn bevallen, kunnen deze ongewijzigd opnieuw wordt vastgesteld. In andere gevallen zijn (kleine) bijstellingen of wijzigingen meestal voldoende.

Programmabegroting

De Begroting is het integrale kader waarin alle te verwachten lasten en baten voor een bepaald kalenderjaar zijn gekoppeld aan te realiseren doelen en daarvoor uit te voeren activiteiten. De Begroting vormt tevens de basis voor de verantwoording. Programmabegroting en Jaarstukken moeten daarom identiek zijn van indeling.

Autorisatie

De Begroting is het centrale instrument voor het realiseren van het budgetrecht van de raad. Dat recht houdt in dat de raad de eigenaar is van de middelen en vanuit die positie het college machtigt om over budgetten te beschikken.

De wet bepaalt dat het college ten laste van de gemeente slechts uitgaven kan doen tot de bedragen die hiervoor op de Begroting zijn gebracht (artikel 189 Gemeentewet). Dit voorschrift vormt de kern van het budgetrecht van de raad. Dat recht houdt in dat de raad de eigenaar is van de middelen en vanuit die positie het college machtigt (autoriseert) om over budgetten te beschikken en tot het doen van uitgaven. De gemeenteraad van Purmerend autoriseert op programma- en beleidsveldniveau.

Uitvoering begroting (begrotingswijzigingen)

Een begrotingswijziging is een aanpassing van de Begroting tijdens het begrotingsjaar. Net zoals alleen de raad de Begroting kan vaststellen kan ook de raad alleen de Begroting wijzigen.

Voor wijzigingen van het doel van een programma- en beleidsveld of voor extra uitgaven voor de uitvoering van het programma- en beleidsveld is altijd vooraf een door de raad vastgestelde begrotingswijziging nodig. Hiervoor doet het college gedurende het jaar voorstellen aan de raad.

Het college informeert de raad twee maal per jaar over de realisatie van de Begroting van de gemeente van het lopende jaar: in het voorjaar bij de Voorjaarsnota en in het najaar bij de Najaarsnota.

Het valt binnen de beschikkingsbevoegdheid van het college om overschotten en tekorten op beleidsvelden binnen één programma met elkaar te compenseren en daarover uitleg te geven bij de jaarrekening.

Investerings

Naast de lopende (exploitatie-)uitgaven doet de gemeente ook investeringen. Ook deze uitgaven moeten geautoriseerd worden. Voor nieuwe investeringen die zich gedurende het lopende begrotingsjaar voordoen en niet in de primitieve Begroting waren opgenomen, legt het college een investeringsvoorstel en een voorstel voor het autoriseren van een investeringskrediet aan de raad voor alvorens verplichtingen aan te gaan. De raad beslist bij de jaarrekening of de looptijd van investeringen die ouder zijn dan 2 jaar en waar nog geen uitgaven op staan, open blijven staan in het volgende dienstjaar. Indien het college voorziet dat een het investeringskrediet (dreigt te) worden overschreden meldt het college dit in de eerstvolgende Voorjaarsnota of Najaarsnota aan de raad.

Incidentele baten en lasten

De incidentele baten en lasten worden als aparte bijlage in één overzicht opgenomen en toegelicht op grond van artikel 19, lid c en 23, lid b van het BBV. Hierin is opgenomen dat de belangrijkste incidentele baten en lasten afzonderlijk per programma/beleidsveldniveau in het overzicht van incidentele baten en lasten worden opgenomen en dat minder belangrijke posten per programma/ beleidsveldniveau als totaalbedrag opgenomen worden. De incidentele baten/lasten moeten van materiële omvang zijn. Door het opnemen van een grensbedrag van € 100.000 is duidelijk afgebakend vanaf welk bedrag incidentele baten en lasten afzonderlijk gespecificeerd worden in het overzicht van incidentele baten en lasten. Purmerend voert structurele taken uit, waardoor structurele baten en lasten de regel zijn. Incidentele baten en lasten zijn de uitzondering. Baten en lasten komen in aanmerking om als incidenteel aangemerkt te worden als deze voor bepaalde tijd geraamd worden, er is een onvoorwaardelijke einddatum bekend. In principe zijn alle stortingen in en onttrekkingen aan reserves incidenteel van aard.

Jaarstukken

Met de Jaarstukken legt het college integraal verantwoording af aan de gemeenteraad over de uitvoering van de Begroting. Volgens het BBV bestaan de Jaarstukken uit de jaarrekening en het jaarverslag. In BBV zijn de (minimale) eisen geformuleerd waaraan de Jaarstukken moeten voldoen.

De accountant controleert jaarlijks of het onderdeel 'jaarrekening' van de Jaarstukken getrouw is. Die controle heeft als primair doel het afgeven van een verklaring. De accountant richt zich bij zijn controle uitsluiten op de getrouwheid, maar toetst daarbij ook of de rechtmatigheidsverantwoording dat is. De afwijkingen op de rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties, zoals die tot uitdrukking komen in de jaarrekening (voorzover deze niet tevens van invloed zijn op het getrouwe beeld), hebben geen invloed op de strekking van de controleverklaring.

Budgetoverheveling

Voorstellen voor budgetoverheveling zijn getoetst aan de volgende criteria:

- beleidsinhoudelijke noodzaak.
- inbedding in de werkplanning/jaarplan van het nieuwe ja(a)ren.

- effect op de voortgang/uitvoering van de reguliere werkzaamheden/activiteiten.
- de overheveling heeft betrekking op incidentele budgetten.
- incidentele exploitatiebudgetten mogen voor één jaar worden overgeheveld naar het nieuwe boekjaar.
- Het minimumbedrag voor de overheveling van de exploitatiebudget bedraagt € 100.000 per post. Dit geldt niet voor de incidentele budgetten die gedekt worden uit reserves.

Hiermee wordt duidelijkheid gegeven wanneer budgetten die niet besteed zijn in enig jaar, in aanmerking komen voor overheveling naar een volgend jaar. Hiervoor wordt in het raadsbesluit bij de jaarrekening expliciet instemming gevraagd om deze budgetten over te hevelen naar volgende begrotingsja(a)ren via de bestemmingsreserve budgetoverheveling. Uitgangspunt is bij de Najaarsnota een zo goed mogelijk actueel begrotingskader te hebben. Budgetten die bij de Najaarsnota aan de bestemmingsreserve zijn toegevoegd hoeven niet bij de jaarrekening te worden overgeheveld, aangezien ze reeds door uw Raad zijn goedgekeurd bij de vaststelling van de Najaarsnota.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

De verslaggevingsregels voor de gemeente (het BBV) schrijven voor dat in de toelichting op de balans wordt vermeld “de niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen waaraan de gemeente voor toekomstige jaren is verbonden”.

Op de balans zijn bezittingen en schulden opgenomen. Echter niet alle meerjarige verplichtingen zijn terug te vinden op de balans. Naast het informeren over deze verplichtingen, dient naast de balans ook informatie opgenomen te worden onder de ‘niet uit de balans blijvende verplichtingen’. Onder deze categorie vallen bijvoorbeeld garantieverplichtingen, huurcontracten en meerjarige inkoopcontracten. Voor die twee laatstgenoemde geldt uiteraard wel dat de bijbehorende kosten reeds zijn opgenomen in de meerjarenbegroting en jaarrekening. Die potentiële uitgaven zijn dus zowel in beeld als gedekt.

ARTIKEL 5. NAJAARSNOTA

Dit artikel biedt kaders voor het opstellen van de Najaarsnota en wordt aan het einde van het jaar aan de raad aangeboden en is de voorloper van de jaarstukken. Deze rapportage is in principe beleidsarm en bevat met name financiële wijzigingen die noodzakelijk zijn met het oog op de rechtmatigheidsverantwoording en de accountantsverklaring. Op basis van de Najaarsnota wordt de raad geïnformeerd over de uitputting van budgetten (inclusief budgetoverheveling) en investeringskredieten en de voortgang van de uitvoering van het beleid.

ARTIKEL 7. INFORMATIEPLICHT

In dit artikel is een nadere invulling van de informatieplicht van het college aan de raad opgenomen. Het betreft een uitwerking van het vierde lid van artikel 169 Gemeentewet. Dat artikel verplicht het college vooraf aan het aangaan van bepaalde verplichtingen de raad inlichtingen te verstrekken indien de raad daar om verzoekt of indien de uitoefening van deze bevoegdheden van het college ingrijpende gevolgen heeft voor de gemeente.

Tevens verzoekt de raad het college om informatie vooraf aan het aangaan van de opgesomde rechtshandelingen met een financieel gevolg. De bepalingen ontslaan het college niet van de informatieplicht in andere gevallen (artikel 169 Gemeentewet, tweede lid). Ook moeten besluiten van het college voor het doen van privaatrechtelijke rechtshandelingen passen binnen de kaders van het beleid dat door de raad is uiteengezet. Het schept slechts duidelijkheid tussen het college en de raad over wanneer de raad in elk geval vóóraf wenst te worden geïnformeerd en in de gelegenheid wil worden gesteld zijn wensen en bedenkingen aan het college kenbaar te maken.

3. Doelmatigheid en doeltreffendheid

ARTIKEL 8. ONDERZOEKEN (artikel 213A Gemeentewet)

Het college onderzoekt in afdoende mate de doelmatigheid en doeltreffendheid van (onderdelen van) van het gevoerde beleid. Anders dan de onderzoeken door de Rekenkamer(functie), gaat het hierbij om zelfonderzoek. Het onderzoek wordt ingezet als ontwikkelingsinstrument en is gericht op leren en verbeteren. Centraal staan de vragen welke (maatschappelijke) effecten het gevoerde beleid heeft gesorteerd vanuit de belevingswereld van onze burgers, bedrijven en (maatschappelijke) instellingen en wat daarin beter kan en/of moet. De uitkomsten van deze onderzoeken worden gebruikt om concrete verbeteringen door te kunnen voeren. Het college kan in raadsvoorstellen met betrekking tot nieuwe beleidsvoornemens aangeven hoe deze evaluaties vorm worden gegeven en hoe de gewenste maatschappelijke effecten eventueel gemeten kunnen worden. Het college informeert de raad schriftelijk over de gehouden onderzoeken.

4. Financieel beleid

ARTIKEL 9. WAARDERING EN AFSCHRIJVINGEN VASTE ACTIVA

De verordening moet volgens artikel 212, lid 2 onder a, Gemeentewet in elk geval regels bevatten voor waardering en afschrijven van activa. Het BBV (artikel 59 tot en met 65) stelt hier regels voor. Daar waar het BBV keuzevrijheid laat over de te volgen methodiek zijn hierover in deze verordening bepalingen opgenomen. De afschrijvingstermijnen dienen gezien te worden als richtlijn. In het BBV is namelijk reeds vastgelegd dat de afschrijvingstermijn gelijk moet zijn aan de verwachte toekomstige levensduur. Wanneer investeringen ook verzameld kunnen plaatsvinden, is het totaalbedrag op jaarbasis bepalend voor het al dan niet activeren. Het uitgangspunt daarbij is dat deze investeringen gelijksoortig zijn. Te denken valt hierbij aan tractiemiddelen en uitvoeringsprogramma's wegen/asfalt, kunstwerken, straatmeubilair en riolering. De grens van activeren geldt hier niet voor.

De investeringskosten worden onderverdeeld in minimaal: de bruto investeringskosten (gespecificeerd naar de hoofdonderdelen van de bestek raming en onderverdeeld naar logische hoofdcomponenten conform BBV), de geraamde VAT kosten en de bijdrage van derden. De VAT kosten bestaan uit directe kosten van voorbereiding, administratie en toezicht (VAT), die onlosmakelijk zijn verbonden met de realisatie van een investeringsgoed en bevatten zowel de ex- als interne (loon)kosten.

ARTIKEL 10. RESERVES EN VOORZIENINGEN

Voor de wettelijke kaders en het beleid omtrent de reserves en voorzieningen wordt verwezen naar de betreffende nota.

ARTIKEL 11. KOSTPRIJSBEREKENING

Artikel 212, lid 2 onder b, Gemeentewet bepaalt dat de verordening in ieder geval de grondslagen bevat voor de berekening van de door het gemeentebestuur in rekening te brengen prijzen en van tarieven voor rechten als bedoeld in artikel 229b en heffingen als bedoeld in artikel 15.33 van de Wet milieubeheer. De grondslagen voor de prijzen die de gemeente bij overheidsbedrijven en derden in rekening brengt, en voor de tarieven van rechten en heffingen waarmee kosten in rekening worden gebracht, worden gevormd door de opbouw van de kostprijs. Met de herziening van het BBV met ingang van 2017 moeten de overheadkosten apart worden verantwoord. Ze worden niet meer doorberekend aan de taakvelden. Daarmee vervalt de mogelijkheid om de integrale kostprijzen in de administratie van de baten en lasten op taakvelden van de beleidsbegroting, de financiële begroting, het jaarverslag en de jaarrekening in beeld te brengen. De kostprijzen moeten daarom extracomptabel worden berekend en vastgelegd.

Het eerste lid bepaalt, dat de kostprijsberekeningen extracomptabel worden vastgelegd en dat de kostprijzen bestaan uit de directe kosten en een opslag voor de overhead en voor de rente over de inzet van vreemd vermogen, reserves en voorzieningen voor de financiering van (vaste) activa die voor desbetreffende rechten en heffingen en voor de desbetreffende goederen, werken en diensten worden ingezet.

Op grond van lid 2 worden ook meegenomen de kosten van de compensabele BTW voor rioolrechten en afvalstoffenheffing. De Begroting en Jaarstukken zijn exclusief de compensabele BTW. Voor dit soort heffingen is echter in de wet bepaald dat ze wel meegenomen mogen worden in de kostprijsberekening, omdat de gemeente deze kosten wel heeft, ook al wordt de BTW gecompenseerd. Dit omdat de gemeente hiervoor destijds is gekort in het Gemeentefonds. Bij riool- en afvalstoffenheffingen wordt rekening gehouden met de lasten van de kwijscheldingen.

Op grond van lid 3 is het verplicht om de renteomslag te hanteren. Hierbij worden de uitgangspunten gevolgd zoals beschreven in de notitie rente van de commissie BBV. Deze uitgangspunten maken onderdeel uit van de Begroting en worden expliciet vastgesteld door de raad.

Lid 4 en 5 gaan over de toerekening van de overheadkosten aan de kostprijs van rechten en heffingen waarmee kosten in rekening worden gebracht, en over de kostprijs van prijzen van goederen, diensten en werken die worden geleverd aan overheidsbedrijven en derden.

Om de overheadopslag te bepalen voor de tariefberekening van de rechten en heffingen, investeringen, grondexploitaties, doelsubsidies en particuliere initiatieven (faciliterend grondbeleid) wordt er onderscheid gemaakt tussen de organisatieonderdelen gehuisvest in het stadhuis ('binnendienst') en onderdelen die gehuisvest zijn in De Koog ('buitendienst'). Voor de onderdelen in het stadhuis geldt dat deze duurdere huisvesting hebben inclusief vergader- en ICT-faciliteiten. In de Koog zijn er aanzienlijk minder ingerichte werkplekken en vergaderfaciliteiten. Als uitgangspunt bij de berekening van het percentage worden de totale overheadkosten voor de buitendienst verminderd met 60% van de kosten huisvesting stadhuis en met 60% van de ICT kosten. De uitkomst van dit saldo wordt uitgedrukt in een percentage van de loonsom van de primaire (lijn-)afdelingen. Voor de toerekening van overhead aan de tarieven voor riool en afval wordt gebruik gemaakt van het percentage (extracomptabel lid 4) van de buitendienst en voor de toerekening van overhead aan investeringen, grondexploitaties en particuliere initiatieven (faciliterend grondbeleid) het percentage van de binnendienst (comptabel lid 5). De tariefberekening is in onderstaande tabel samengevat:

Tariefberekening buitendienst

Totale lasten overhead (a)
minus 60% kosten huisvesting stadhuis (b) minus
60% kosten ICT (c)
Overheadkosten (d = a-b-c)
Loonkosten primaire (lijn-)afdelingen (e)
Overhead in % van de loonkosten (d/e)

Voor de binnendienst vindt geen aftrek plaats van de kosten huisvesting en ICT. Hierdoor komt het overheadpercentage hoger uit dan de buitendienst.

ARTIKEL 12. PRIJZEN ECONOMISCHE ACTIVITEITEN

Dit artikel geeft aan dat een gemeente die goederen, diensten of werken levert aan overheidsbedrijven of derden dezen niet mag bevoordelen als het economische activiteiten betreft. Economische activiteiten zijn hier activiteiten waarmee de gemeenten in concurrentie met marktpartijen treedt.

Het bevoordelingsverbod houdt feitelijk in, dat overheden hun eigen overheidsbedrijven niet mogen bevoordelen boven concurrerende bedrijven en hierbij ten minste een integrale kostprijs voor de levering van goederen, diensten werken en het verstrekken van leningen garanties en kapitaal in rekening moet worden gebracht.

Van deze verplichting kan worden afgeweken als de activiteiten worden ontplooid in het kader van het publiek belang. Daarvoor is wel nodig dat in een raadsbesluit het publiek belang wordt gemotiveerd. Het raadsbesluit moet worden aangemerkt als een concretiserend besluit van algemene strekking. Het besluit moet worden bekendgemaakt in een van overheidswege uitgegeven blad of een dag-, nieuws- of huis-aan-huisblad en moet open staan voor bezwaar en beroep. Belanghebbenden kunnen dan binnen uiterlijk zes weken na bekendmaking van het besluit een bezwaarschrift indienen bij de gemeente (artikel 6:7 van de Algemene wet bestuursrecht). De gemeente moet binnen zes weken een besluit nemen over het bezwaarschrift of - indien een commissie als bedoeld in artikel 7:13 van de Algemene wet bestuursrecht is ingesteld - binnen twaalf weken, gerekend vanaf de dag na die waarop de termijn voor het indienen van het bezwaarschrift is verstreken. Bij afwijzing van de bezwaren kan de belanghebbende beroep instellen bij de bestuursrechter.

ARTIKEL 13. VASTSTELLING HOOGTE LOKALE HEFFINGEN, TARIEVEN EN GRONDPRIJZEN

Het vaststellen van de tarieven voor belastingen en heffingen (ook wel rechten, leges) is een bevoegdheid van de raad die niet kan worden gedelegeerd (artikel 156 Gemeentewet). Het eerste lid van dit artikel bepaalt dat de raad de tarieven voor belastingen en heffingen jaarlijks vaststelt.

Prijzen

Het vaststellen van de prijs voor een gemeentelijke dienst of de levering van goederen of werken (die niet vallen onder artikel 229 Gemeentewet) is een privaatrechtelijk besluit. Dergelijke besluiten zijn een bevoegdheid van het college (artikel 160, lid 1 onder e, Gemeentewet). In de grondprijzennota zijn de uitgangspunten voor de uitgifteprijs van gronden vastgelegd.

Indexatie van de erfpachtcanons vindt voor de vooraf betalende op basis van het netto binnenlands product (NBP) tegen marktprijzen van het CBS. Voor de achteraf betalende vindt indexatie plaats op basis van de consumentenprijsindex (CPI) alle huishoudens van het CBS. Bij verhuur van maatschappelijk vastgoed kan middels subsidie (een deel van de) huurlasten worden gecompenseerd.

Belastingen

Gemeenten kunnen op grond van de Gemeentewet eigen belastingen heffen. De mogelijkheid daartoe is wel beperkt. Gemeenten mogen alleen belastingen heffen die de wet uitdrukkelijk toestaat. Het gaat om de volgende belastingen:

- onroerende zaakbelasting en roerende ruimtebelasting (artikel 220 en 221 Gemeentewet)
- baatbelasting (artikel 222 Gemeentewet)
- forensenbelasting (artikel 223 Gemeentewet)
- toeristenbelasting (artikel 224 Gemeentewet)
- parkeerbelasting (artikel 225 Gemeentewet)
- hondenbelasting (artikel 226 Gemeentewet)
- reclamebelasting (artikel 227 Gemeentewet)

- precariobelasting (artikel 228 Gemeentewet)
- rioolheffing (artikel 228a Gemeentewet)
- reinigingsheffing (reinigingsrechten en afvalstoffenheffing, artikel 15.33 wet Milieubeheer)

In Purmerend worden de volgende belastingen geheven:

- onroerende zaakbelasting en roerende ruimtebelasting
- toeristenbelasting
- parkeerbelasting
- hondenbelasting
- reclamebelasting
- precariobelasting
- rioolheffing
- afvalstoffenheffing

Naast belastingen kan de gemeente ook inkomsten genereren met rechten (artikel 229 Gemeentewet). Belangrijkste verschil tussen deze twee is dat bij een belasting de belastingheffer geen direct aanwijsbare tegenprestatie hoeft te leveren. Bij rechten is dat wel nodig.

Rechten

Rechten zijn heffingen voor:

- het gebruik van bepaalde werken van de gemeente.
- voor het verstrekken van verleende diensten.
- voor gebruik van voorzieningen.
- voor gemakkelikheden.

De geraamde inkomsten uit rechten mogen niet hoger zijn dan de geraamde lasten. In plaats van rechten wordt ook wel gesproken van retributies en leges (o.a. reinigingsrechten, marktgelden, lijkbezorgingsrechten, omgevingsvergunningen, paspoorten). Voor het heffen van rechten dient de gemeenteraad een verordening vast te stellen.

De paragraaf lokale heffingen in de Programmabegroting en de Jaarstukken geeft jaarlijks inzicht in de heffingen in totaliteit van zowel heffingen met een specifiek doel (retributies en leges) als algemene belastingen waarvan de besteding niet gebonden is en bestemmingsheffingen voor specifieke taken of voorzieningen met een duidelijk algemeen belang (afvalstoffen en- rioolheffing). Verder vermeldt het college jaarlijks bij de Begroting de gehanteerde uitgangspunten voor de aanpassing van belastingen en heffingen. De belastingen en heffingen worden jaarlijks geïndexeerd met het consumentenprijsindex (CPI) van 1 januari van het voorgaande jaar.

ARTIKEL 14. FINANCIERINGSFUNCTIE (Treasury)

De financieringsfunctie (treasury) is een belangrijk onderdeel van het middelenbeheer. Gezien de operationele kwetsbaarheid van deze functie bevat artikel 212 , lid 2 onder c, Gemeentewet het expliciete voorschrift dat de verordening een onderdeel over de financieringsfunctie heeft. Het gaat om de kaders voor het uitvoeren van de financieringsfunctie. In de verordening dienen regels te staan over in ieder geval: .

- De algemene doelstelling van deze functie.
- Te hanteren richtlijnen en limieten.
- De administratieve organisatie, daaronder begrepen taken, bevoegdheden, verantwoordelijkheidsrelaties en informatievoorziening.

Daarnaast zijn regels over financiering vastgelegd in de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet FIDO). De uitvoering van de financieringsfunctie komt aan de orde in de financieringsparagraaf in de Programmabegroting en de Jaarstukken zoals die in artikel 13 van het BBV is voorgeschreven.

In dit artikel stelt de raad doelstellingen, richtlijnen en limieten die voor het college gelden. Deze functie betreft alle activiteiten die te maken hebben met het verwerven en beheren van financiële middelen door de gemeente. Concreet gaat het dan om zaken zoals het aantrekken van geld in diverse vormen, bijvoorbeeld deposito's en leningen, het beheersen van geldstromen (zodat een minimale hoeveelheid middelen aangetrokken hoeft te worden) en een optimaal beheer van aanwezige middelen (zodat een optimaal rendement van deze middelen kan worden behaald).

Het financieringsbeleid heeft als uitgangspunten: voorzichtigheid en minimalisering van kosten. Voorzichtigheid gaat boven het minimaliseren van kosten. Het college werkt volgens het principe van totaal-financiering.

Geldleningen worden afgewikkeld door ondertekening en parafering van de overeenkomst en worden door het college formeel met een besluit bekrachtigd.

Het derde tot en met het zesde lid bepaalt dat bij de treasury activiteiten functiescheiding is doorgevoerd. De belangrijkste voorwaarden zijn:

- a. Iedere transactie wordt door minimaal twee functionarissen geautoriseerd (het vier ogen principe).
- b. De uitvoering en controle geschiedt door afzonderlijke functionarissen.
- c. De uitvoering en de registratie in de financiële administratie geschiedt door afzonderlijke functionarissen.

ARTIKEL 15. PARAGRAFEN

Het BBV geeft in de artikelen 10 tot en met 16 aan wat er in de paragrafen lokale heffingen, weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en grondbeleid ten minste moet staan. Hieronder wordt per paragraaf dit nader toegelicht.

Paragraaf lokale heffingen

Bij de Begroting en Jaarstukken doet het college in de paragraaf lokale heffingen op grond van artikel 10 BBV verslag van:

- a. de geraamde inkomsten per lokale heffing.
- b. het beleid ten aanzien van lokale heffingen.
- c. Een overzicht op hoofdlijnen van de lokale heffingen.
- d. een aanduiding van de lokale lastendruk.
- e. een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

In artikel 11 BBV staat welke informatie in elk geval in de paragraaf weerstandsvermogen van de Begroting en Jaarstukken moet worden opgenomen, namelijk een beschrijving van de financiële weerbaarheid (inventarisatie van de weerstandscapaciteit/risico's en voor de risico's die van materieel belang zijn wordt een gekwantificeerde inschatting vermeld), de wettelijke financiële kengetallen en de geprognosticeerde balans.

Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Het college biedt op grond van artikel 12 van het BBV ten minste eens in de vijf jaar de raad onderhoudsplanen aan over respectievelijk het onderhoud openbare ruimte (groen, water en wegen), het onderhoud riolering en het onderhoud gebouwen. Hiermee kan de raad de beleidskaders voor het toekomstig beheer-onderhoudsniveau vaststellen. De financiële consequenties die uit deze beleidskaders voortvloeien moeten in de Begroting zijn opgenomen.

Paragraaf financiering

Bij de begroting en de Jaarstukken legt het college op grond van artikel 13 van het BBV in de paragraaf financiering de verwachtingen en het beleid voor de financieringsrisico's vast. De paragraaf geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden worden toegerekend en de financieringsbehoefte. Verder het wettelijke verplichte inzicht voor de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. De renteomslag wordt ook toegepast voor de rentetoerekening aan de grondexploitaties. De rentetoerekening wordt berekend over de bruto boekwaarden van de grondexploitaties van de bouwgronden in exploitatie (BIE's) per 1 januari. Ook over grondexploitaties waarbij de verantwoorde opbrengsten hoger zijn dan de kosten, waardoor de boekwaarde van een BIE negatief is, wordt de omslagrente (in dit geval een baat) toegerekend. Indien er sprake is van projectfinanciering van een grondexploitatie wordt het rentepercentage van de direct aan de grondexploitatie gerelateerde financiering gehanteerd.

Paragraaf bedrijfsvoering

Bij de Begroting en de Jaarstukken doet het college in de paragraaf bedrijfsvoering op grond van artikel 14 van het BBV verslag van de stand van zaken en de beleidsvoornemens rond de gemeentelijke bedrijfsvoering. In ieder geval worden de volgende onderwerpen toegelicht:

- a. de omvang, opbouw en ontwikkeling van het personeelsbestand, het ziekteverzuim en de loonkosten;
- b. de kosten van inhuur derden.

In deze paragraaf vindt ook een toelichting plaats op alle afwijkingen in rechtmatigheid, voor zover deze de rapportagegrens zoals bedoeld in artikel 20 overschrijden en eventueel welke maatregelen worden genomen om deze afwijkingen in de toekomst te voorkomen. Deze paragraaf is ook de plek voor een overzicht en toelichting op niet financiële onrechtmatigheden (Wet financiering decentrale overheden en bijbehorende ministeriële regelingen), eventueel geconstateerde fraude door eigen medewerkers, informatiebeveiliging en privacy en het veelvuldig niet nakomen van de normen uit de gids proportionaliteit. Begrotingsonrechtmatigheden die passen binnen het bestaande beleid van de raad, worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording (voor zover de verantwoordingsgrens voor

afzonderlijke fouten of onduidelijkheden is overschreden), maar worden niet nader toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering.

Paragraaf verbonden partijen

In de paragraaf verbonden partijen van de Programmabegroting en in de Jaarstukken wordt op grond van artikel 15 van het BBV op hoofdlijnen ingegaan op het belang dat de gemeente heeft, welke openbaar belang wordt gediend en hoe groot dat belang is. Daarbij wordt ook vermeld welke risico's de verbonden partij oplevert voor de financiële positie. Als er alleen sprake is van een financieel belang gaat het niet om een verbonden partij. De verbonden partijen moeten onderverdeeld zijn naar gemeenschappelijke regelingen, vennootschappen en coöperaties, stichtingen en verenigingen en overige verbonden partijen.

Paragraaf grondbeleid

Grondbeleid is een middel om ruimtelijke doelstellingen op het gebied van de volkshuisvesting, lokale economie, natuur en groen, infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen te verwezenlijken. De paragraaf grondbeleid van de Programmabegroting en de Jaarstukken op grond van artikel 16 van het BBV moet in ieder geval bestaan uit:

- Een visie op het grondgebied in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de Begroting;
- Een omschrijving van hoe de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- Een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
- Een onderbouwing van de geraamde winstneming;
- De beleidsuitgangspunten voor de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

ARTIKEL 16. LENINGEN, GARANTIES EN DEELNEMING IN KAPITAAL

Gemeenten mogen alleen leningen en garanties verstrekken en deelnemingen in kapitaal aangaan voor het behartigen van een publiek belang (artikel 2 van de Wet fido). Daarbij bepaalt het tweede lid van artikel 160 van de Gemeentewet, dat een besluit tot de oprichting van en de deelneming in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen niet eerder wordt genomen dan nadat de raad een ontwerpbesluit is toegezonden en hij zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college heeft kunnen brengen.

Het tweede lid draagt het college op bij het verstrekken van leningen, garanties en kapitaal zoveel mogelijk zekerheden te bedingen om zo het financiële risico waaraan de gemeente bloot komt te staan, te verminderen. Dit is zeker als het om grote bedragen gaat, iets om op te letten. De gemeente is terughoudend met het verstrekken van garanties.

Binnen het borgstelsel van de sociale woningbouw is de achtervang van het Rijk (50%) en de gemeenten (50%) het sluitstuk van de zekerheidsstructuur. Deze zekerheidsstructuur maakt het mogelijk dat corporaties met voordelige financiering sociale volkshuisvesting kunnen realiseren. De gemeente is terughoudend met het verstrekken van garanties.

ARTIKEL 17. TUSSENTIJDSE WINSTNEMING GRONDEXPLOITATIES

Dit artikel heeft betrekking hebben op de waardering en presentatie binnen de grondexploitatie. Bij meerjarige projecten betekent dit dat (de verwachte) winst niet pas aan het eind van het project als gerealiseerd moet worden beschouwd, maar gedurende de looptijd van het project tot stand komt en ook als zodanig moet worden verantwoord. Het verantwoorden van tussentijdse winst is daarmee een verplichting vanuit het BBV en derhalve geen keuze. Bij het bepalen van de tussentijdse winst is het wel noodzakelijk de nodige voorzichtigheid te betrachten. De tussentijdse winstneming maakt onderdeel uit van het MPG en wordt jaarlijks bij de jaarrekening bepaald. Ook de eventuele last vennootschapsbelasting wordt dan geraamd. Voor het bepalen van de tussentijdse winst hanteert Purmerend de POC-methodiek (Percentage Of Completion). De POC berekening gaat op basis van de eindwaarde. In de berekening wordt ook rekening gehouden met project specifieke risicobedragen. De risicobedragen worden van de eindwaarde afgetrokken. Over het resterende bedrag wordt op basis van het POC percentage de winst genomen. De winstneming voor het betreffende jaar is vervolgens de totaal te nemen winst minus de reeds genomen winst in eerdere jaren.

Voor verliesgevende grondexploitaties moet direct een verliesvoorziening worden getroffen. De verliesvoorziening wordt gewaardeerd tegen de netto contante waarde en gevormd vanuit de bestemmingsreserve gronden. Als blijkt dat de verliesvoorziening lager uitvalt komt dit weer ten gunste van de bestemmingsreserve gronden. Dit geldt niet voor de winstneming hierbij geldt als uitgangspunt 50/50 verdeling: ten gunste van de algemene reserve en bestemmingsreserve. Dit geldt ook als de winst hoger of lager uitvalt.

Vanuit het BBV is aansluiting gezocht bij een algemeen aanvaardbare methodiek (bedrijfsleven, fiscaal), waarbij rekening is gehouden met de bijzondere kenmerken van gemeentelijke grondexploitatie. De doelstelling van het gemeentelijk grondbeleid is immers niet primair gericht op het behalen van financieel rendement, maar op het bereiken van het gewenste voorzieningenniveau voor inwoners en bedrijven. De POC-methode houdt rekening met de fase waarin de grondexploitatie, zowel wat betreft de opbrengsten als de kosten, verkeert. Daarnaast is deze methode eenvoudig toepasbaar.

5. Financiële organisatie en financieel beheer

ARTIKEL 18. ADMINISTRATIE

Dit artikel bevat algemene bepalingen voor de inrichting van de gemeentelijke administratie. Op hoofdlijnen wordt opgedragen welke gegevens systematisch moeten worden vastgelegd en aan welke eisen deze gegevens moeten voldoen.

ARTIKEL 19. FINANCIËLE ORGANISATIE

In dit artikel worden uitgangspunten voor de inrichting van de financiële organisatie gegeven, waaraan het college bij het stellen van regels voor de ambtelijke organisatie invulling moet geven. In de onderdelen a en b worden eisen gesteld aan de toedeling van taken aan de organisatieonderdelen van de gemeente en de toewijzing van functies aan functionarissen. In de onderdelen c t/m f worden eisen gesteld aan de budgettoedeling en de verantwoording daarover.

Onderdeel g geeft aan dat in gemeentelijke regels en werkprocedures maatregelen moeten worden opgenomen om misbruik en oneigenlijk gebruik van gemeentelijke regelingen en eigendommen te voorkomen (denk bijvoorbeeld aan regels over integriteit en functiescheiding). Ook draagt het college op een inkoopreglement op te stellen. Het hanteren van een inkoop- en aanbestedingsreglement is ook te zien als een vorm van risicobeheersing.

De uitgangspunten, ingevolge artikel 160 lid 1 onder a Gemeentewet, voor de financiële organisatie zijn nodig om voor het financieel beheer en beleid aan de eisen van rechtmatigheid, controle en verantwoording te voldoen. Ze creëren de randvoorwaarden waarop de interne controle en de accountantscontrole kan steunen bij het onderzoek naar de financiële rechtmatigheid van de beheershandelingen en getrouwheid van de jaarrekening.

6. Rechtmatigheidsverantwoording

ARTIKEL 20. RECHTMATIGHEID

Algemeen

In dit artikel wordt ingegaan op de algemene bepalingen uit de Kadernota rechtmatigheid 2023 van het BBV. Bij de verantwoording over rechtmatigheid wordt gekeken naar negen criteria. Om een rechtmatigheidsverklaring af te kunnen geven, zal de gemeente de verantwoording moeten toetsen op het Begrotingscriterium, Voorwaardencriterium en Misbruik & Oneigenlijk gebruik (M&O) criterium. De resterende zes rechtmatigheidscriteria (Calculatiecriterium, Valuteringscriteria, Leveringscriteria, Adresseringscriteria, Volledigheidscriteria en Aanvaardingscriterium) zien toe op de getrouwheid en blijven wel onderdeel uitmaken van de reguliere jaarrekeningcontrole en de controleverklaring van de accountant. De accountant controleert en geeft alleen een verklaring af bij het getrouwe beeld van de jaarrekening, inclusief de daarin opgenomen rechtmatigheidsverantwoording.

In de rechtmatigheidsverantwoording komen de volgende criteria tot uitdrukking:

- *het begrotingscriterium*: in hoeverre passen de financiële (beheers)handelingen binnen het kader van de geautoriseerde Begroting. Dit heeft betrekking op de grenzen van de baten en lasten van de exploitatie en investeringskredieten. De onrechtmatigheden op de exploitatie en kredieten zijn opgenomen in artikel 20 lid 6, 7 en 8. Afwijkingen van het begrotings- en investeringsbudget en de rechtmatigheidsverantwoording kunnen als volgt worden samengevat (bron: Kadernota rechtmatigheid 2024):

Toelichting aspect 'tijdig melden' van begrotingsafwijkingen

Het college betreft de overschrijdingen van de lasten en investeringen ten opzichte van de begroting na wijziging in de rechtmatigheidsverantwoording. Overschrijdingen zijn in principe altijd onrechtmatig tenzij ze vallen binnen het bestaande beleid (zie lid 6 sub a tem f). Dit is wel onder voorwaarde dat deze overschrijdingen tijdig aan de raad zijn gemeld (zie lid 6 sub e). Onderschrijdingen op lasten en/of investeringen en onder- en overschrijdingen op baten die zijn ontstaan tussen het moment van opstellen van de Najaarsnota en de jaarrekening worden gemeld in de jaarrekening en tellen daarom niet mee in het eindoordeel van de rechtmatigheid. In beginsel zijn deze niet onrechtmatig, maar worden wel als onrechtmatig beschouwd als deze niet tijdig aan de raad zijn gemeld. Aan het tijdig melden hiervan via de jaarrekening geven we invulling via lid 8. Het gaat dan met name om de navolgende onderdelen die echt niet eerder te voorzien/ bepalen waren in de reguliere P&C cyclus, bijvoorbeeld uitkomsten uit de decembercirculaire, baten/ lasten en investeringen samenhangend met de grondexploitaties, vennootschapsbelasting en mutaties in de voorziening spaarverlof. Onderschrijdingen op lasten en/of investeringen en onder- en overschrijdingen op baten die bij de Najaarsnota voorzien hadden kunnen worden en bij de jaarrekening aan het licht komen vallen wel onder het niet tijdig aanpassen van de begroting en zijn daarmee wel onrechtmatig. Bijvoorbeeld het niet of verkeerd ramen van de uitkomsten uit de mei- of septembercirculaire.

- *het voorwaardencriterium:* worden de voorwaarden in wet- en regelgeving nageleefd. De eisen/ voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur (zoals subsidievoorwaarden).
- *het criterium misbruik en oneigenlijk gebruik:* er vindt een toetsing op juistheid en volledigheid van gegevens die door derden zijn verstrekt plaats, met het oog op het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik van gemeentelijke regelingen en eigendommen. Wanneer het college concludeert dat het M&O-beleid (op onderdelen) niet actueel is en/of dat de er geen M&O-beleid bestaat of het M&O-beleid feitelijk niet is nageleefd dan vermeldt het college dit in de paragraaf bedrijfsvoering. Daadwerkelijke afwijkingen voor zover deze niet het getrouwheidsaspect raken, worden betrokken bij het opstellen van de rechtmatigheids-verantwoording.

Interne controle

Bij de rechtmatigheid wordt het college opgedragen (artikel 20, lid 1) maatregelen te treffen, zodat het gedurende het dienstjaar of vooraf aan de accountantscontrole zelf wordt nagegaan of de cijfers in de administraties een getrouw beeld geven en of de financiële beheershandelingen die aan de baten, de lasten en de balansmutaties ten grondslag liggen, rechtmatig (zijn) verlopen (interne controle).

Het interne beheersingsstelsel omvat de volgende onderdelen:

- de in de processen en/of systemen uitgevoerde interne controle (zelfcontrole en lijncontrole).
- de verbijzonderde interne controle.
- De interne auditfunctie.

Conform artikel 213 van de Gemeentewet stelt de raad bij verordening ('controleverordening') regels vast voor de controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente Purmerend. Dit artikel draagt het college op maatregelen te treffen omtrent de inrichting van de Administratieve Organisatie (AO) en zorg te dragen voor de systematische controle van de registratie en de ontwikkeling van de bezittingen en het financieel vermogen van de gemeente. Het Interne Controleplan wordt jaarlijks geactualiseerd. Dit wordt afgestemd met de externe accountant en kan ter informatie aan de gemeenteraad toegezonden. Met interne controle wordt bedoeld op de controleactiviteiten die in de AO zijn ingebouwd als waarborg voor het noodzakelijk gewenste verloop van die AO. Bij verbijzonderde interne controle heeft iemand van buiten het betreffende werkproces zichtbaar, dat wil zeggen waarneembaar door derden, een controle uitgevoerd op de naleving van de AO. Voor de accountant is de kwaliteit van (verbijzonderde) interne controles en audits bepalend voor de noodzakelijke breedte en diepgang van zijn controle. Hoe hoger de kwaliteit van de (verbijzonderde) interne controle door de organisatie, hoe minder controlewerkzaamheden de accountant hoeft uit te voeren. De jaarlijkse tussentijdse/interim-controle van de accountant is specifiek gericht op de kwaliteit van de AO en de (verbijzonderde) interne controle. Hierover wordt gerapporteerd in de managementletter. De raad wordt door middel van een boardletter (samenvatting van de managementletter) geïnformeerd over de bijzonderheden voortkomend uit de jaarlijkse tussentijdse/interim-controle.

Rechtmatigheidskader

In het rechtmatigheidskader (lid 2 sub a tem c) stelt de raad jaarlijks naast de in- en externe wet- en regelgeving (normenkader), de rapporterings- en verantwoordingsgrens vast. Deze grenzen zijn belangrijk voor het vaststellen van de rechtmatigheid bij afwijkingen. Bij afwijkingen gaat het om onrechtmatigheden (fouten, begrotingsonrechtmatigheden en misbruik) en onduidelijkheden.

Verantwoordingsgrens

Deze grens moet tussen 0% en 3% liggen van de totale lasten van de gemeente (artikel 20, lid 2b), inclusief de dotaties aan de reserves (lid b). Het geeft aan boven welke grens het college een fout of onduidelijkheid moeten rapporteren aan de raad via de rechtmatigheidsverantwoording. Deze verantwoordingsgrens hangt ook samen met artikel 20 lid 3, 4, 6, 7 en 8 van dit artikel.

Normenkader

Aan de raad wordt een overzicht verstrekt van de interne en externe wet- en regelgeving, waaruit financiële beheershandelingen kunnen voortvloeien (normenkader). Hierbij kan van worden afgeweken door jaarlijks een addendum toe te voegen als dit overzicht wordt vastgesteld voor een bepaalde periode (artikel 20, lid 2 sub a).

Rapportagegrens paragraaf Bedrijfsvoering

Daarnaast stelt de raad jaarlijks een rapportagegrens vast, waarboven het college afwijkingen die in de rechtmatigheidsverantwoording zijn opgenomen moeten toelichten in de paragraaf Bedrijfsvoering van de jaarrekening (artikel 20, lid c). Omdat strikt genomen alle afwijkingen van de Begroting (exploitatie en investeringen) begrotingsonrechtmatigheden zijn, zouden deze voor de rechtmatigheidsverantwoording door het college verzameld moeten worden. Dit wordt nu voorkomen door aan te geven dat bestedingen boven een bepaald begrotingsbedrag strikt als onrechtmatig worden aangemerkt (lid 5, 6 en 7). Concreet worden individuele bevindingen, systematische fouten en onduidelijkheden boven deze grenswaarde opgenomen in de paragraaf Bedrijfsvoering. Naast de afwijkingen op de rapportagegrens, wordt in de paragraaf Bedrijfsvoering een toelichting gegeven van alle afwijkingen die in de rechtmatigheidsverantwoording zijn opgenomen en eventueel welke maatregelen worden genomen om deze afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

7. Uitgangspunten overhead

ARTIKEL 21. OVERHEAD

Dit artikel heeft betrekking op de overheadkosten. Overheadkosten zijn indirecte kosten die niet aan een specifiek product, dienst of project kunnen worden toegerekend, maar wel noodzakelijk zijn voor de uitvoering van het werk. In lid 1 wordt bepaald dat overheadkosten alle kosten omvatten die samenhangen met de sturing (zoals management- en toezichtskosten) en de ondersteuning van medewerkers in het primaire proces (zoals personeelsbeheer, ICT, facilitair management, etc.). Het betreft dus kosten die weliswaar indirect van invloed zijn op de uitvoering van de primaire taken, maar niet direct kunnen worden toegewezen aan specifieke activiteiten of projecten.

In lid 2 wordt aangegeven dat het takenpakket van een functie de basis vormt voor het bepalen of kosten aan het primaire proces of aan de overhead moeten worden toegerekend. Dit betekent dat de aard van de werkzaamheden van een medewerker of afdeling bepalend is voor de classificatie van kosten als primaire kosten (directe kosten) of overhead (indirecte kosten). Alle teammanagers maken onderdeel uit van het taakveld overhead, omdat zij een sturende functie hebben op een veelheid aan inhoudelijke, dan wel personele taken en niet een specifieke taak binnen een taakveld.

De toerekening van overhead aan grondexploitaties en investeringen (zoals bedoeld in lid 6) wordt in eerste instantie wel onder het overzicht overhead geboekt en vervolgens als negatieve last overgeboekt naar de betreffende grondexploitatie of investering.